

WYTYCZNE RADY NADZORCZEJ SMB „IMIELIN” WS. KOSZENIA TRAW NA TERENIE SPÓŁDZIELNI

Rada Nadzorcza SMB „Imielin” rekomenduje:

Do kwestii koszenia należy podchodzić rozsądnie, elastycznie i ekologicznie. Koszenie powinno zostać zoptymalizowane z uwzględnieniem zróżnicowanych potrzeb wszystkich mieszkańców terenu SMB „Imielin”: zgodnie z aktualną wiedzą o ekologii, ochronie środowiska i zdrowia. Spółdzielnia powinna zapewniać pracownikom szkolenia z zakresu ekologii, a sprzęt używany do koszenia i pielęgnacji zieleni powinien być dostosowany do aktualnych potrzeb ekologicznych i sukcesywnie wymieniany na spełniający potrzeby.

SMB Imielin powinna na bieżąco informować mieszkańców o podejmowanych działaniach i ich znaczeniu.

ZALECENIA OGÓLNE:

1. Częstotliwość koszenia

Na terenie SMB Imielin tereny zielone w enklawach powinny być podzielone w taki sposób, by wydzielić obszary koszone częściej (np. 5-6 razy w roku), obszary koszone rzadziej lub wcale (jeśli są miejsca, które koszeń nie potrzebują).

2. Wysokość koszenia

Zaleca się koszenie na wysokość 7–10 cm lub na maksymalnej dostępnej wysokości kosiarek, którą umożliwiają sprzęty koszące, z wyłączeniem terenów muraw i obiektów sportowych.

3. Bezpieczeństwo zwierząt

Przed przystąpieniem do koszenia osoba kosząca zobowiązana jest przejść przez wybrany trawnik i upewnić się, że nie ma na nim schowanych zwierząt.

Należy zachować szczególną ostrożność w sytuacjach, gdy na przeznaczonym do koszenia obszarze wyrosła wyższa roślinność, w której mogą przebywać zwierzęta.

Jeśli na sprawdzanym terenie (trawniku) nie ma schowanych zwierząt – można przystąpić do koszenia.

Jeśli są – należy poczekać, aż zwierzęta opuszczą teren.

Warto również zaczynać koszenie od środka trawnika i poruszać się coraz większymi prostokątami – by dać szansę ucieczki małym zwierzętom.

4. Bezpieczeństwo roślin

Należy bezwzględnie pilnować, by nie uszkadzać przy koszeniu roślin, które nie są przeznaczone do skoszenia: np.: drzew (pni, korzeni), krzewów i innych.

W przypadku drzew warto zostawiać nieskoszoną kępkę wokół pnia i wystających korzeni, by nie uszkadzać drzewa.

5. Sposób i kierunek prowadzenia kosiarki

Kosić należy w taki sposób by skoszona trawa nie była wyrzucana z kosiarki na części jeszcze nieskoszone. Wpływa to niekorzystnie na samą kosiarkę i powoduje większe pylenie przez powtórne cięcie i mielenie skoszonych uprzednio elementów.

6. Postępowanie ze skoszonymi częściami roślin

Skoszone rośliny mogą być zebrane z trawników po skończeniu koszenia danego trawnika.

Jest praktykowane też zostawianie pokosów na skoszonej trawie w celu podeschnięcia i zrzucenia nasion, a także w celu ochrony świeżo przyciętej trawy przed słońcem – jednak zaleca się konsultowanie tego ze specjalistą ds. zieleni / ekologiem.

Ścięte rośliny leżące na chodnikach powinny być zamiatane. Używanie dmuchaw jest zakazane.

7. Dokonywanie przeglądów

Zaleca się przeprowadzanie okresowych przeglądów (obchodów) terenów zielonych przynajmniej raz w każdym miesiącu wiosny, lata i jesieni przez wyznaczonych pracowników SMB Imielin w celu sprawdzenia rezultatów koszenia oraz wprowadzenia ewentualnych korekt np. w częstotliwości koszenia.

8. Spisywanie ilości koszeń na poszczególnych obszarach

Zaleca się opracowanie metodyki oznaczania ilości dokonanych i planowanych koszeń na danym obszarze. Każdorazowo po dokonaniu koszenia danego obszaru roślinnego powinno być to odnotwane. Oznaczenie powinno jednoznacznie identyfikować dany obszar (np. na mapie) i zawierać informację o dacie koszenia oraz informację, które było to koszenie w sezonie.

NA CO ZWRACAĆ UWAGĘ?

1. Warunki pogodowe.

Koszenie i zebranie traw jest wskazane przed wystąpieniem deszczu.

Kosić należy w czasie, po którym w prognozach pogody nie przewidziano upałów.

2. Czas koszenia.

- **Dokładny czas koszenia powinien być każdorazowo konsultowany ze specjalistą¹.**

- **Pierwsze koszenie**

Pierwsze koszenie warto wykonać w maju, a następnie poczekać do końca czerwca.

- **Koszenia w sezonie**

Koszenia w sezonie powinno być, obok pozostałych wytycznych, również zależne od aktualnego stanu trawników (np.: czy rośliny przerosły i kładą się pod własnym ciężarem).

Tam, gdzie występują rośliny kwitnące – warto kosić partiami pozostawiając na jednym obszarze części koszone wcześniej i części koszone później np. za 2-3 tygodnie w celu zapewnienia stałej bazy pokarmowej dla owadów.

- **Ostatnie koszenie**

Ostatnie koszenie warto wykonać przed opadaniem liści z drzew (zróżnicowane w zależności do gatunku), by ułatwić późniejsze wygrabianie liści.

3. Stan roślinności

- **Kładące się rośliny**

Nie należy dopuszczać do kładzenia się roślin.

- **Zdrowo rosnące rośliny**

Jeśli na jakimś obszarze rośliny mają powolne tempo wzrostu – nie trzeba ich kosić.

W użytkowaniu trawników nie przeszkadzają pojedyncze wyrosnięte rośliny (np. krzewy), które warto zostawiać nawet na terenach koszonych.

4. Rodzaje roślinności

- **Łąki kwietne**

Łąki kwietne kosi się zwykle raz lub dwa razy w sezonie.

- **Rośliny inwazyjne**

Rozrost roślin inwazyjnych powinien być ograniczany. Gatunki inwazyjne oraz miejsca, w których ich ilość należy ograniczać, powinny być określane przez specjalistę.

- **Rozsiew drzew i krzewów (samosiejki)**

¹ Specjalista - specjalista ds. zieleni, którego zaleca się zatrudnić do opieki nad terenami roślinnymi SMB „Imielin”. Do czasu zatrudnienia takiej osoby może to być konsultowane z innymi specjalistami ds. środowiska – ekologami.

Jeśli drzewa lub krzewy rozsiały się w miejscach, w których rosnać nie powinny – należy je usuwać w sposób mechaniczny lub ręczny (niektóre inwazyjne drzewa lepiej wrywać niż kosić). Warto natomiast pozwolić rosnać „samosiejkom” drzew i krzewów w wybranych miejscach (np. krzewy, które będą zasłaniać altany śmietnikowe lub wybrane krzewy na trawnikach), z uwzględnieniem standardów i przepisów (zachowanie odległości od ciągów pieszych, dróg, okien, itd.).

Dzięki samoistnemu zasiewaniu drzew i krzewów i zostawianiu wybranych – można zaoszczędzić pracę i środki na celowe sadzenia oraz skorzystać z naturalnych procesów.

5. Miejsce

- **Miejsca z ograniczeniem widoczności**

Kosić lub podkaszać należy te miejsca, których zasłonięcie wysokimi roślinami może powodować ograniczenia widoczności dla kierowców lub pieszych, a tym samym niebezpieczeństwo wypadku. Takie miejsca to: wyjazdy z uliczek osiedlowych na drogi, przejścia dla pieszych oraz inne skrzyżowania ciągów pieszo-jezdnym.

- **Skarpy, pagórki, stoki**

Warto minimalizować ilość koszeń wszelkich gór i skarp.

Bujna i gęstsza roślinność spowoduje zatrzymanie większej ilości wody w glebie i w samych roślinach.

W wybranych miejscach zabaw i gier ludzi oraz wybiegów dla psów – trawa powinna być koszona częściej.

- **Trawniki oddzielające ciągi jezdne od ciągów pieszych.**

Na trawnikach oddzielających ciągi piesze od ciągów jezdnych warto pozwolić roślinom swobodnie rosnać i dążyć do sadzenia krzewów lub drzew. Wysoka i bujna roślinność oddziela strefy ruchu pieszego od ruchu ulicznego, ogranicza hałas oraz ilość przedostających się zanieczyszczeń.

Jedynie w miejscach skrzyżowań dróg warto zwracać uwagę na to, by wysoka roślinność nie utrudniała widoczności pieszym i kierowcom.

- **Donice**

W celu wyeksponowania donic z roślinami warto podkaszać ich okolice (obszar dookoła) lub ustawiać donice w miejscach koszonych częściej.

- **Boiska, siłownie plenerowe i place zabaw**

Na boiskach, siłowniach plenerowych i placach zabaw ilość koszeń powinna być dostosowana do rozrostu roślin na tych obszarach w taki sposób, by umożliwić korzystanie z tych obszarów zgodnie z ich przeznaczeniem.

- **Ławki**

Dostęp do ławek powinien być swobodny, a rosące rośliny nie mogą przebijać się przez ławki. Możliwość korzystania z ławek nie powinna być utrudniona.

- **Kosze na śmieci i kosze na psie odchody**

Dostęp do koszy na śmieci i koszy na psie odchody powinien być swobodny.

Warto kosze na psie odchody stawiać w miejscach, w których trawa rośnie słabiej lub bliżej krawężnika. Przewidziane jest częstsze koszenie tych obszarów.

- **Miejsca powolnego wzrostu roślin**

W miejscach w których zaobserwowano, że roślinność rośnie wolniej, nie kładzie się – warto pozwolić jej swobodnie rosnać. To samo dotyczy miejsc silnie nasłonecznionych, w których zaobserwowano wysychanie trawy.

- **Miejsca zagrożone zalaniem**

Wokół miejsc zagrożonych zalaniem warto ograniczyć koszenie roślin, w celu ograniczenia spadku wody (powodzi).

UZASADNIENIE:

Z powodów zmieniających się warunków klimatycznych: niedoborów wody w głębszych warstwach ziemi (suszy), zagrożeń powodziami w razie ulewnych opadów, w związku z dbałością o zdrowie ludzi oraz o zwierzęta zamieszkujące miasta, w celu zapobiegania tworzeniu się „wysp ciepła” w upalne dni i przeciwdziałania innym skutkom zmian klimatu oraz ograniczenia szkodliwego wpływu działalności człowieka – dobrym standardem w miastach jest zoptymalizowanie częstotliwości koszenia traw.

Swobodnie rosnące rośliny stanowią istotny element małej retencji wód w ekosystemie, dają pokarm dla owadów i schronienie m.in. dla ptaków.

Zbyt częste koszenie traw sprawia, że na wielu obszarach tworzą się tzw. „wyspy ciepła”. Są to mocno zabudowane tereny, w których niekorzystna jest proporcja beton - tereny zielone. Tereny te mocno się grzeją tworząc specyficzny mikroklimat. Silne parowanie i grzanie się betonu sprawia, że nad takimi terenami tworzy się warstwa gorącego powietrza uniemożliwiająca często dojście na dany teren chmurom deszczowym lub formowanie się ich, poprzez co obszary takie nie mają szans być ani chłodzone, ani odpowiednio nawilżone.

Trawniki w wielu miejscach stają się przesuszone, zanieczyszczenia nie są odpowiednio filtrowane, likwidowane są siedliska i miejsca schronienia dla zwierząt, samo koszenie suchej trawy generuje dodatkową emisję pyłów.

Skutkami takiego działania są: utrudnienia w oddychaniu spowodowane przesuszonym powietrzem (pełnym pyłów m.in. z przesuszonych traw, betonu i z transportu), ogólnie większe stężenie zanieczyszczeń w powietrzu oraz większy hałas na poziomie chodników.

Dochodzi do tego także pogłębiający się problem z suszą i cyrkulacją wody, gdyż woda nie zostaje zatrzymana w ziemi (za pomocą roślin).

Bardziej zróżnicowana roślinność to:

- zatrzymywanie wody w czasie ulew i unikanie zalań /lokalnych podtopień (mała retencja),
- utrzymanie wilgoci w czasie upałów,
- obniżona temperatura w czasie upałów,
- użyźnianie i spulchnienie gleb poprzez zróżnicowany system korzeniowy,
- pokarm i szansa dla owadów, ptaków i innych zwierząt,
- schronienie dla różnych gatunków zwierząt, które również współdzielą z ludźmi teren egzystencji,
- filtrowanie zanieczyszczeń,
- niwelowanie hałasu,
- zdrowszy mikroklimat i bardziej przyjazna przestrzeń,
- docelowo: zmniejszenie nasilenia astmy u ludzi oraz występowania alergii

Należy zdecydowanie i właściwie reagować na kryzys ekologiczny w wymiarze lokalnym i globalnym, który niesie ze sobą zagrożenia zdrowotne i egzystencjalne.

Sposobem na naprawienie sytuacji jest dostrzeżenie problemu i zrozumienie, jak ważną rolę wspomagającą i łagodzącą niekorzystne skutki działalności człowieka mają rośliny i jak ważne jest odpowiednie zachowanie proporcji przestrzeni zabudowanej do biologicznie czynnej.

Rada Nadzorcza SMB „Imielin”
Warszawa, dnia 19 kwietnia 2021